

Олександр Хованський

ОГ – В діда, наприклад наклали налог - скільки мусить пшениці видати державі. Він це зробив перший раз. Вони дивляться - це нічого не допоможе. Вони ще раз наклали налог. Дід ще винен, докупив щось, дістав, вивіз їм ту, значить що вони накладали. Вони бачать, більшовики, що кулак живе далше, і в колгосп не йде. Вони, значить, третій раз. А третій раз, значить, вже в діда духу немає. Або побачив, що з того нічого не буде. Тоді вони, каже, пришивають “дело” за “невиповнення хлѣбозаготовки” за невиконання хлѣбзаготовки - розпродать і на Сибір.

Діда вивезли. Тепер, ще пройшов рік, може так нібито нічого. Був вже на списку мій тато. Йому там, знайомі були у сільуправі у совєтській, якийсь значить, кум, чи хтось підказав, що Сашко, ти єсть на списку по другій категорії. Перша категорія це було вивезли - так як мій дід. Батько мій був по другій категорії. І його значить там, як то кажуть оці, приходили шукали. Його хотіли забрати і певно арештувати, знаєте, як то. Але він втік, бо знав це. І приходили до нас додому оці, як їх називали “активісти совєтські”, певно. Певно комуністи, чи помочники їхні, весь час приходили. Шукали де батько. Приходили, мати казала - поїхав десь там, поїхав так. Сюди-туди. Вони його, значить, не впіймали. Вони шукали і найшли десь там у городі, десь мати, чи хтось там закопували... І нас же, жінки..., дійшло до того, що мусіли ховати, бо все забирать стали, знаєте. Так вони..., у нас печі є, я не знаю чи ви знаєте чи ні, такі печі, де хлѣб пекли й все. І там місце, то в горшки насипали і замурували, щоб не знали. А вони дуже мудрі були. Понаходили усе. І в нас прийшли в саду... Поштрикали там, їм навіть хтось підказав. Прийшли там і позабирали в мішках.

- *Всьо позабирали? Всьо знайшли?* -

ОГ – Та певно там пшеницю, чи щось ховали, для - їжу якусь - для хлѣба. І ще, тоді вже винний був же, бо знайшли заховане.